

Lájkem

k porozumění

MET23

Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

O ČEM METODA JE

Vzdělávací oblast člověk a jeho svět může patřit pro děti se sluchovým postižením k těm nejnáročnějším. Především kvůli možným omezením ve slovní zásobě, absenci bezděčného učení a obtížím spojeným s rozvojem kognitivních funkcí, které může sluchové postižení způsobovat. Není to jen slovní zásoba ve významu nových slov, ale i porozumění pojmům a vztahům mezi nimi. Dítě se sluchovým postižením si neosvojuje jazyk stejným způsobem jako děti slyšící. Nemá možnost pojmy náhodně slyšet v různých vazbách a použití. Technické pomůcky jsou sice velkou podporou při učení se jazyku, pomůcky však mají své limity. Dítě se sluchovým postižením se tak slovní zásobě a porozumění jazyku učí převážně aktivně. To vše může dítěti se sluchovým postižením komplikovat správnému porozumění učivu. Tento metodický materiál vám nabídne plány hodin a materiály do vyučování vždy k celému tématu pro každý ročník prvního stupně.



VZDĚLÁVACÍ OBLASTI:

Člověk a jeho svět



PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova



KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Sociální a personální
komunikativní
k řešení problémů
k učení

POROZUMĚNÍ, PRODUKCE A ÚHYBNÉ STRATEGIE

Poslech je pro dítě se sluchovým postižením obtížnější než pro jeho slyšící vrstevníky. To, jak dítě slyší, závisí na mnoha faktorech — nastavení kompenzační pomůcky, jak dlouho dítě pomůcku používá, na jazykovém citu a celkově schopnostech dítěte i na aktuálním akustickém prostředí, ve kterém se dítě vyskytuje.

Mnohdy se může stát, že dítě si neuvědomí, že nerozumělo či něco přeslechlo, ale z jeho chování to nejde poznat, protože kopíruje chování svých spolužáků.

CÍLE

- Žák užívá strategií kritického myšlení
- Žák chápe téma komplexně
- Žák rozvíjí porozumění slovní zásobě
- Učitel dovede pracovat s tématem průřezově
- Učitel dovede vizualizovat téma
- Učitel vede žáky k přemýšlení a pochopení

PŘÍLOHY K METODICE

[MET23_PH_01_Tvorba mapy prvouky](#)
[MET23_PH_01_P_01_Mapy](#)
[MET23_PH_01_P_02_Tematické okruhy](#)
[MET23_PH_01_P_03_Státy](#)
[MET23_ML_01_1ročník](#)

[MET23_ML_02_2ročník](#)
[MET23_ML_03_3ročník](#)
[MET23_ML_04_4ročník](#)
[MET23_ML_05_5ročník](#)

ČLOVĚK A JEHO SVĚT DĚTEM SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM DOPORUČUJE

1. PŘÍSTUP KE SLOVNÍ ZÁSOBĚ

- Dítě může dostat slovní zásobu k tématu jako domácí úkol.
- Slovní zásobu k tématu si proberete před začátkem tématu.
- Slovní zásobu k tématu nechte dětem k dispozici po celou dobu, co téma probíráte – velký papír, nástěnka, apod. Pokud budou nová slova přibývat, můžete je přidávat.
- Nová slova pište do notýsku.

2. KONTINUITA TÉMATU

- Přesáhněte s tématem do dalších předmětů (např: výtvarná výchova, pracovní činnosti, český jazyk apod.).
- Celé téma můžete vystavět na jednom příběhu, tak aby se dobře jednotlivé hodiny propojily.
- Spojte učivo s reálnými zkušenostmi dětí.
- Tvořte si s dětmi vlastní materiál, kde celé téma postupně shrnujete.

3. ZPĚTNÁ VAZBA A REFLEXE

- Reflektujte jednotlivé aktivity a ověřujte si, že dítě látce opravdu porozumělo.
- Reflektujte na konci hodiny.
- Reflektujte na konci celého tématu.
- Metody reflexe najdete v kapitole Reflexe v úvodu druhé části publikace.

4. KOMUNIKAČNÍ PRAVIDLA

- Při výuce nezapomínejte na komunikační pravidla.
- Nejklíčovější komunikační pravidla jsou: mluví jen jeden, opakovat odpovědi dětí, zapisovat odpovědi / klíčová slova tématu na velký papír/tabuli (tvořit strukturu tématu).



AKTIVITY

STRUKTURA TÉMATU

Orientace v tématu je jedním z klíčů k porozumění. Dítě se sluchovým postižením pro lepší orientaci potřebuje vizuální podporu, která je pro něj přirozenější.

Témata lze strukturovat pomocí myšlenkových map nebo různých os. Můžete si vytvářet vizualizaci tématu na velký papír tím, že postupně přidáváte klíčová slova, obrázky či informace podle toho, jak se do tématu dostáváte hlouběji. Zároveň si tím stanovujete, co je v tématu nejdůležitější. Výsledný produkt pak může zůstat ve třídě a sloužit jako výukový materiál pro děti.

MAPA PRVOUKY

Pro dítě se sluchovým postižením je důležité, aby se učilo vnímat souvislosti a aby se v tématu orientovalo. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět lze pojímat jako mapu, kterou děti proplouvají a všechna témata však vidí - ta, která probíraly i ta, která je teprve čekají.

U některých témat děti skupinově kreslí, např. při probírání tématu lidské tělo děti na plachtu obkreslí tělo jednoho se spolužáků. Společně pak obrys vybarvují a k částem těla připisují jejich názvy. Vytváříme také myšlenkové mapy, např. k tématu nemoc a úraz.

*Aneta Löscherová, ZŠ Jára Cimrmana
Lysolaje*

Děti si mohou mapu nalepit do svých sešitů či portfolií a dále téma rozvíjet. Společně si však můžete mapu i vytvořit a zkusit si s dětmi k jednotlivým tématům vymyslet, co je asi čeká. K tomu můžete využít plán hodiny tvorba mapy prvouky [MET23_PH_01_Tvorba mapy prvouky](#).

Mapa prvouky se týká celého prvního období – aby děti viděly, že k některým tématům se vracíte, prohlubujete je, některá se prolínají.

VISIBLE THINKING

Jednotlivé myšlenkové cesty jsme pro vás již popsali v metodikách [MET03 Vidím, jak myslím](#), [MET04 Diskuze bez krize](#), [MET06 Myslím tvořivě](#) a [MET09 Příběhem k podstatě](#).

Myšlenkové cesty jsou ideální pro podporu kritického myšlení, zorientování se v tématu a jeho rozvíjení. S myšlenkovými cestami můžete zahajovat nové téma nebo hodinu. Je potřeba je s dětmi opakovat, učít je je používat a automatizovat si je tak, aby si při dalším novém tématu třeba samy vzpomněly, jak do něj mohou vstoupit a lépe se v něm zorientovat. Další myšlenkové cesty naleznete na stránkách Project Zero's Thinking Routine Toolbox.

www.pz.harvard.edu/thinking-routines

CO VŠECHNO UŽ VÍM

Ukažte dětem obrázek, předmět, přečtete jim větu a nechte je, aby si pomocí asociací odvodily, co nejvíce dalších věcí, které již vědí nebo si myslí. Odpovědi dětí zapisujte na papír, dbejte na to, abyste po dětech opakovali a aby mluvil jen jeden.

Můžete si s dětmi touto formou na úvod hodiny zahrát kratičkou hru na rozehrání hlavy.

Např: Sokol zabral pádlem.

Možné odpovědi: Sokol je asi jméno, možná je to indián, asi je na nějaké lodi, někam pospíchá, není to mimino atp.

SLOVNÍ HRY

Na začátku nového tématu můžete s dětmi hrát různé slovní hry, které obsahují slovní zásobu k tématu. Přiřazování slov, hledání slov, pexeso, třídění slov nadřazených a podřazených. Spojování slov, slovní domino, dosazování slov do věty. Slova, která jsou nová, dejte dítěti se sluchovým postižením k prostudování. Může si je probrat doma, s asistentem, napsat či nalepit si je do slovníčku.

VIZUALIZACE

Vizualizovat téma nemusíte jen na papíře. Děti se mohou věnovat modelování, tvoření a různým pokusům. K tématu také můžete najít video či filmový úryvek. Pokud dětem pouštíte video, ve kterém se mluví, dbejte na to, aby v něm byly titulky.

KONTINUITA TÉMATU

Aby se dítě lépe orientovalo v tématu, je dobré, pokud je zachována jeho kontinuita. To znamená, že je například podloženo příběhem, postupně se zapisuje na jeden papír, k minulým poznatkům se aktivně vracíte. Pro každý ročník jsme jeden tematický okruh zpracovali do několika plánů hodin. Téma, které probíráte ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, můžete zároveň prolínat i do dalších vzdělávacích oblastí.

3. ročník

METODICKÝ LIST 03 3. ROČNÍK

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

TEMATICKÝ OKRUH: Člověk a jeho zdraví

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět

METODIKA: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

ROČNÍK: 3.

VEZDĚLÁVACÍ OBLASTI: Člověk a jeho svět

PŘÍROZČOVÁ TÉMATA: Osobnost a sociální vztahy, multikulturní vztahy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Jak je možné, že žijeme?

CÍLE:

- Žák si na poznání a plnění
- Žák odlišuje příznaky a 3. ročník stylu

KLÍČOVÁ SLOVA: Zdraví, výživa, cvičení, stres, únavnost, zážitky

PŘÍLOHY:

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Obezita
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Anorexie
MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

1. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA JAKO, VYKONÁVÁNÍ ČINNOSTI PŘÍKLADY, KTERÝM POTŘEBUJEME, ABYCHOM MOHLI PŘIHOVNĚT?

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité
MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

2. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA TRÁVICÍ SOUSTAVU

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité

3. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA TRÁVICÍ SOUSTAVU

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité

MET23_ML_03_3ročník

PLÁN HODINY 01 3. ročník k porozumění

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět

METODIKA: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

ROČNÍK: 3.

VEZDĚLÁVACÍ OBLASTI: Člověk a jeho svět

PŘÍROZČOVÁ TÉMATA: Osobnost a sociální vztahy, multikulturní vztahy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Jak je možné, že žijeme?

CÍLE:

- Žák si na poznání a plnění
- Žák odlišuje příznaky a 3. ročník stylu

KLÍČOVÁ SLOVA: Zdraví, výživa, cvičení, stres, únavnost, zážitky

PŘÍLOHY:

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Obezita
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Anorexie
MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

1. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA JAKO, VYKONÁVÁNÍ ČINNOSTI PŘÍKLADY, KTERÝM POTŘEBUJEME, ABYCHOM MOHLI PŘIHOVNĚT?

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité
MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

2. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA TRÁVICÍ SOUSTAVU

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité

3. PLÁN HODINY SE ZAMĚŘUJE NA TRÁVICÍ SOUSTAVU

MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Co jím a proč je to důležité

MET23_ML_03_PH_01_ Jak je možné, že žijeme

PRACOVNÍ LIST 01 3. ročník k porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_01_Jak je možné, že žijeme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Obezita

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_01_PL_01_Obezita

PRACOVNÍ LIST 02 3. ročník k porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_01_Jak je možné, že žijeme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Anorexie

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_01_PL_02_Anorexie

PRACOVNÍ LIST 03 3. ročník k porozumění


METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_01_Jak je možné, že žijeme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_01_PL_03_Závislost

PRACOVNÍ LIST 04 3. ročník k porozumění

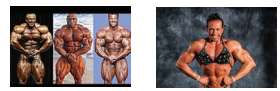
METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_01_Jak je možné, že žijeme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_01_PL_04_Kulturistika

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_01_PL_04_Kulturistika

PRACOVNÍ LIST 05 3. ročník k porozumění


METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_01_Jak je možné, že žijeme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_01_PL_05_Nedostatek spánku

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_01_PL_05_Nedostatek spánku

PLÁN HODINY 02 3. ročník k porozumění

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět

METODIKA: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

ROČNÍK: 3.

VEZDĚLÁVACÍ OBLASTI: Člověk a jeho svět

PŘÍROZČOVÁ TÉMATA: Osobnost a sociální vztahy, multikulturní vztahy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Jsme to, co jíme?

CÍLE:

- Žák si na poznání a plnění
- Žák si na poznání a plnění

KLÍČOVÁ SLOVA: Zdraví, výživa, cvičení, stres, únavnost, zážitky

PŘÍLOHY:

MET23_ML_03_PH_02_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_02_PL_02_Co jím a proč je to důležité

ÚVOD HODINY

CO POTŘEBUJEME, ABYCHOM MOHLI PŘIHOVNĚT?

MET23_ML_03_PH_02_PL_01_Potrava
MET23_ML_03_PH_02_PL_02_Co jím a proč je to důležité

MET23_ML_03_PH_02_Rozvrh hodin

PRACOVNÍ LIST 01 3. ročník k porozumění

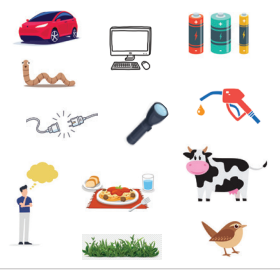
METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_02_Jeme to, co jíme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_02_PL_01_Potrava

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_02_PL_01_Potrava

PRACOVNÍ LIST 02 3. ročník k porozumění

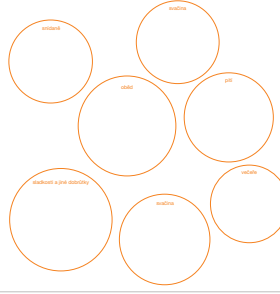
METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_02_Jeme to, co jíme

Pracovní list: MET23_ML_03_PH_02_PL_02_Co jím a proč je to důležité

Co vidíte na obrázku?
Co se tam děje?
Co se tam děje?
Co se tam děje?



MET23_ML_03_PH_02_PL_02_Co jím a proč je to důležité

PLÁN HODINY 03 3. ročník k porozumění

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Člověk a jeho svět

METODIKA: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením

ROČNÍK: 3.

VEZDĚLÁVACÍ OBLASTI: Člověk a jeho svět

PŘÍROZČOVÁ TÉMATA: Osobnost a sociální vztahy, multikulturní vztahy

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Jak se to dostane dovnitř?

CÍLE:

- Žák si na poznání a plnění
- Žák si na poznání a plnění

KLÍČOVÁ SLOVA: Zdraví, výživa, cvičení, stres, únavnost, zážitky

PŘÍLOHY:

MET23_ML_03_PH_03_PL_01_Trávicí soustava

ÚVOD HODINY

CO POTŘEBUJEME, ABYCHOM MOHLI PŘIHOVNĚT?

MET23_ML_03_PH_03_PL_01_Trávicí soustava

MET23_ML_03_PH_03_ Jak se to dostane dovnitř

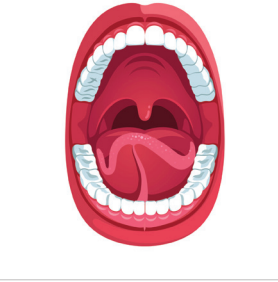
PŘÍLOHA 01 3. ročník k porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením


Metodický list: 3. ročník

Plán hodiny: MET23_ML_03_PH_03_Jak se to dostane dovnitř?

Příloha: MET23_ML_03_PH_03_P_01_Trávicí soustava



MET23_ML_03_PH_03_P_01_Trávicí soustava


PRACOVNÍ LIST 04  **Čtenářská gramotnost** k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením
Metodický list: 5. ročník
Předmět: MET23_ML_05_PH_04_Největší města České republiky
Pracovní list: MET23_ML_05_PH_04_PL_04_Plzeň

PLZEŇ - Čtvrté největší město v České republice

Myšle na město pomocí obrázku největšího města České republiky, vypracuj si pracovní list, kde napíšeš název města. Vytvářej veškeré potřebné podmínky, které ti pomohou při řešení úlohy. Ke zpracování úlohy ti můžeme poskytnout následující informace:

1. Vytvořte umělecké dílo, které bude představovat město Plzeň. Jaké podmínky musí být splněny, aby město bylo největším městem v České republice? V jakém kraji se nachází?




2. Dítě se narodilo a neprožívá bratři a do školy se vzdělává. Nejprve však pokračuje to, co si sám myslí.


A) Plzeňský název je dlouhý, tedy je těžké a neprospěje. ANO - NE

B) Ve městě Plzeň je vysoce kvalitní školství. ANO - NE

C) Město Plzeň a Starý Plzeň se nachází v blízkosti řeky. ANO - NE



MET23_ML_05_PH_04_PL_04_Plzeň


PRACOVNÍ LIST 05  **Čtenářská gramotnost** k porozumění.

METODICKÝ MATERIÁL: Člověk a jeho svět a dítě se sluchovým postižením
Metodický list: 5. ročník
Předmět: MET23_ML_05_PH_04_Největší města České republiky
Pracovní list: MET23_ML_05_PH_04_PL_05_Olomouc

OLOMOUC - metropole Hané

Myšle na město pomocí obrázku největšího města České republiky, vypracuj si pracovní list, kde napíšeš název města. Vytvářej veškeré potřebné podmínky, které ti pomohou při řešení úlohy. Ke zpracování úlohy ti můžeme poskytnout následující informace:

1. Vytvořte umělecké dílo, které bude představovat město Olomouc. Jaké podmínky musí být splněny, aby město bylo největším městem v České republice? V jakém kraji se nachází?




2. Dítě se narodilo a neprožívá bratři a do školy se vzdělává. Nejprve však pokračuje to, co si sám myslí.

A) Jména z části města Olomouc jsou název Klobouk. ANO - NE

B) V Olomouci se narodil první prezident České republiky Václav Havel. ANO - NE

C) Ve městě Olomouc je množství práce v rozlehlém poli. ANO - NE



MET23_ML_05_PH_04_PL_05_Olomouc